

Wstępne wyniki próby restytucji kozy karpackiej

Jacek Sikora

*Institut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt, 32-083 Balice k. Krakowa*

Stado kóz karpackich, utworzone w roku 2005 w Instytucie Zootechniki na terenie Zakładu Doświadczalnego Odrzechowa w celu odtworzenia tej zaginionej rasy, powiększyło się znacznie w roku 2006. W 2005 stado składało się z 4 kóz dorosłych, 4 kózek, 2 kozłów stadnych i 2 koziołków. W następnym roku zakupiono w Ogrodzie Zoologicznym we Wrocławiu 9 dorosłych kóz oraz jednego młodego kozła.

Obecnie stado liczy 13 kóz dorosłych, 4 kozy pierwiastki, 2 kózki, 3 kozły stadne, 2 koziołki (do roku). Kozy skutecznie pokryte (4 sztuki) w roku 2005 urodziły 6 sztuk kozłat – 3 kózki i 3 koziołki.

Plenność wyniosła 150%, płodność 100%, odchów kozłat kształtował się na poziomie 100%, a wskaźnik użytkowości rozplodowej wyniósł 150%. Kozłeta w 2. dniu

fot. J. Sikora

dniu życia ważyły średnio 2,48 kg, a w 56. dniu po urodzeniu 9,04 kg.

W roku 2006 wykonano ponownie pomiary zoometryczne powiększonego stada, których wyniki zostały przedstawione w tabeli 3.

Stwierdzono, że średnia wysokość w kłębie oraz średnia szerokość bioder kóz zmierzona w roku 2006 była niższa od średnich uzyskanych w roku 2005. Wyniki pomiarów klatki piersiowej uzyskane w roku 2006 były wyższe od osiągniętych rok wcześniej. Niższe wyniki uzyskane w roku 2006 związane są z faktem, iż pomiarom poddano także zwierzęta młode (roczne), które nie osiągnęły jeszcze swej pełnej dojrzałości somatycznej. Większe wymiary klatki piersiowej mogą sugerować, że zwierzęta przybyłe do stada są lepszymi mlecznicami, co będzie można sprawdzić w nadchodzącej laktacji.

Przeprowadzono kontrolę użytkowości

mlecznej (tab. 1). W siedmiu próbnych udojach uzyskano średnio 1,47 kg mleka od jednej kozy przy minimalnej ilości udojonego mleka – 0,2 kg i maksymalnej 2,8 kg od 1 sztuki w ciągu doby. Średnia wydajność dla stada wyniosła 315 kg mleka za laktację. Średnia zawartość białka w uzyskanym mleku to 2,8%, natomiast średnia zawartość tłuszczu 2,4%.

Do jesiennej stanówki przystąpiło 19 kóz. Samice były kryte z ręki. Do krycia wykorzystano 2 tryki stadne.

Od kóz i kozłów pobrano materiał biologiczny w postaci krwi w ilości 2 ml od sztuki, który został umieszczony w probówkach z EDTA.

Próbki te zgromadzono w chłodni w odpowiednich warunkach termicznych, w celu wykonania zaplanowanych oznaczeń genetycznych, określających dystans genetyczny pomiędzy kozami oraz pomiędzy rasą karpacką i innymi rasami kóz występującymi w Polsce.

fot. J. Sikora

Opracowano metodykę i wybrano markery mikrosatelitarne DNA przydatne do określenia struktury genetycznej i różnic, wyrażonych w postaci dystansu genetycznego. Analiza polimorfizmu sekwencji mikrosatelitarnych DNA zostanie przeprowadzona w oparciu o markery zalecane przez Międzynarodowe Towarzystwo Genetyki Zwierząt (ISAG) do kontroli po-

chodzenia. Wybrano Multiplex 1 (proposed by LGS, Cremona, Italy): HSC – ILST0019 – INRA0005 – INRA0063 – MAF0065 – SRCRSP0005 – SRCRSP0008 – SRCRSP0024.

W roku 2007 planuje się dalszy rozwój stada poprzez zakup nowych zwierząt z terenu oraz odchodów potomstwa od kóz matek z już istniejącego stada.

Tabela 1. Wyniki kontroli użytkowości mlecznej w stadzie kóz w 2006 roku
Table 1. Milk parameters recorded in goat herd in 2006

Cechy - Traits	Kozy - Goats	
	dorośle adult	pierwiastki first kidders
Średnia długość laktacji (dni) - <i>Mean lactation length (days)</i>	212	0
Średnia wydajność (kg) - <i>Mean field (kg)</i>	1,47	0
wydajność minimalna - <i>minimum yield</i>	0,2	0
wydajność maksymalna - <i>maximum yield</i>	2,8	0
Ilość mleka za laktację (kg) - <i>Amount of milk per lactation (kg)</i>	315,25	0
Ilość tłuszczu za laktację (kg) - <i>Amount of fat per lactation (kg)</i>	7,55	0
Udział tłuszczu (%) - <i>Fat percentage</i>	2,4	0
Ilość białka za laktację (kg) - <i>Amount of protein per lactation (kg)</i>	8,07	
Udział białka (%) - <i>Protein percentage</i>	2,8	

Tabela 2. Wyniki kontroli użytkowości rozplodowej w stadzie kóz w 2006 roku
Table 2. Reproductive parameters recorded in goat herd in 2006

Cechy - Traits	Kozy - Goats	
	dorośle adult	pierwiastki first kidders
Ilość wykończonych kóz (szt.) - No. goats kidded (head)	4	0
Ilość urodzonych kozłąt (szt.) - No. of kids born (head)	6	0
Ilość koziołków (szt.) - No. of male kids (head)	3	0
Ilość kózek (szt.) - No. of female kids (head)	3	0
Plenność (%) - Prolificacy (%)	150	0
Płodność (%) - Fertility (%)	100	0

Tabela 3. Pomiary zoometryczne wykonane w stadzie kóz w 2006 roku
Table 3. Body measurements of goat herd in 2006

Rok <i>Year</i>	Masa ciała <i>Body weight</i> (kg)	Wysokość w kłębie (cm) <i>Height at withers (cm)</i>	Klatka piersiowa - <i>Chest</i>		Szerokość bioder <i>Hip width</i> (cm)
			szerokość - <i>width</i> (cm)	obwód - <i>girth</i> (cm)	
<i>Kozy - Goats</i>					
2005	30,63	62,50	16,25	79,25	19,90
2006	35,1	59,61	18,29	86,21	19,45
<i>Kozły - Bucks</i>					
2005	54,75	76,50	21,50	96,00	23,00
2006	39,9	69,50	20,38	88,0	21,25

PRELIMINARY RESULTS OF CARPATHIAN GOAT RESTORATION

Summary

Currently the herd of Carpathian goats at the Experimental Station has 13 adult goats, 4 first kidders, 2 female kids, 3 breeding bucks and 2 male kids (up to one year old). In 2006, goats had 150% prolificacy and 100% fertility. The proportion of kids reared was 100% and the reproductive performance index was 150%.

Kids weighed an average of 2.48 kg on day 2 of age and 9.04 kg at 56 days after birth. The enlarged herd was again subjected to body measurements. Milk performance results showed that one goat produced 1.47 kg milk per day. Average herd yield was 315 kg per lactation. The protein content of milk produced averaged 2.8% and the fat content averaged 2.4%. A total of 19 goats were subjected to autumn mating. Females were hand mated using two breeding bucks. Biological material in the form of 2 ml blood was taken into EDTA tubes from all goats and bucks. It is planned to make determinations of the genetic distance between goats and between the Carpathian breed and other breeds found in Poland. In 2007 it is planned to continue the development of the herd by purchasing new animals and rearing offspring from mothers in the existing herd.